

REVIDIRANA EVROPSKA LISTINA O VKLJUČEVANJU MLADIH V LOKALNO IN REGIONALNO ŽIVLJENJE

(Listina nima statusa konvencije)

Sprejel jo je Kongres lokalnih in regionalnih skupnosti Evrope (10. seja 21. maja 2003, odgovor na priporočilo 128).

Uvod

Oblikovanje revidirane Evropske listine o vključevanju mladih v lokalno in regionalno življenje se je začelo na dveh konferencah o mladinski politiki. Prva je bila organizirana v okviru Stalne konference lokalnih in regionalnih skupnosti Evrope v Luizianu junija 1988, druga pa v Llangollenu septembra 1991. Revidirana Evropska listina o vključevanju mladih v lokalno in regionalno življenje je bila sprejeta na Stalni konferenci marca 1992 z resolucijo 237 (člen 22).

Ob praznovanju 10. obletnice Evropske listine o vključevanju mladih v lokalno in regionalno življenje sta Kongres lokalnih in regionalnih skupnosti Evrope pri Svetu Evrope ter Direktorat Sveta Evrope za mladino in šport organizirala konferenco z naslovom »Mladi - akterji v svojem mestu in regiji« (»Young People – Actors in their Towns and Regions«). Glavni namen konference, ki je potekala v Krakovu 7. in 8. marca 2002, je bil presoditi napredek pri udeležbi mladih v desetih letih od sprejetja listine do danes in poiskati nove poti za spodbujanje vključevanja mladih, med drugim tudi s predstavitvijo "dobre prakse". Na konferenci so sprejeli Krakovsko deklaracijo, v kateri so potrdili, da so mladi tako kot druge starostne skupine državljani lokalnih skupnosti in regij, v katerih živijo, torej morajo imeti dostop do vseh oblik udeležbe v družbi. Deklaracija potrjuje in spodbuja vlogo mladih pri razvoju demokratične družbe, še posebej v lokalnem in regionalnem javnem življenju. Konferenca prispeva tudi k povezovalnemu projektu Sveta Evrope »Delovanje demokratičnih inštitucij« (»Making Democratic Institutions Work«).

Sodelujoči na konferenci so zahtevali odgovor na nove izzive, s katerimi se spoprijemajo mladi v sodobni družbi. Tako so zahtevali od Kongresa lokalnih in regionalnih skupnosti Evrope in Svetovalnega odbora Sveta Evrope za mladinska vprašanja, da pooblastita strokovnjake, ki bodo pripravili predloge sprememb Evropske listine o vključevanju mladih v lokalno in regionalno življenje, da bi bila pripravljena na nove izzive 21. stoletja, kot sta na primer informacijska družba in urbana nevarnost.

Delovna srečanja so bila sklicana konec leta 2002 in v začetku 2003. Njihov namen je bil oblikovati okvire za novo različico listine, ki so jo razdelili na tri dele. V prvem delu so lokalnim in regionalnim oblastem dani napotki, kako naj uresničujejo politike na številnih področjih, povezanih

z mladimi. V drugem delu so navedeni načini, kako doseči večjo vključenost mladih, v tretjem delu pa nasveti, kako zagotoviti institucionalne možnosti za udeležbo mladih.

Preambula

Dejavno sodelovanje mladih pri odločitvah in dejavnostih na lokalni in regionalni ravni je ključnega pomena, če hočemo zgraditi bolj demokratično, vključujočo in uspešno družbo. Sodelovanje v demokratičnem življenju skupnosti je več kot le udeležba (aktivna ali pasivna) na volitvah, čeprav je to pomemben sestavni del. Bistvo udeležbe v družbi in aktivnega državljanstva je, da imaš možnost, prostor in podporo, da lahko sodeluješ pri odločanju in vplivaš na odločitve ter se vključuješ v različne dejavnosti in s tem prispevaš h graditvi boljše družbe.

Lokalne in regionalne oblasti so mladim najbližje, zato imajo pomembno vlogo pri spodbujanju njihovega sodelovanja. Lokalne in regionalne oblasti morajo zagotoviti, da se mladi ne le učijo o demokraciji in poslušajo o njej, temveč imajo tudi možnost, da jo uporabljajo. Udeležba mladih ni zgolj razvoj aktivnega državljanstva in graditev demokracije za prihodnost. Vključenost je pomembna za mladino že zdaj. Tudi ko so še mladi, morajo imeti vpliv pri odločitvah in oblikovanju dejavnosti, ne le pozneje v življenju.

Če lokalne in regionalne oblasti podpirajo in spodbujajo vključevanje mladih, s tem prispevajo tudi k njihovi vključenosti v družbo. Pomagajo jim, da se lažje spoprijemajo z izzivi in pritiski mladosti ter sodobne družbe, v kateri prevladujeta avtonomnost in individualnost. Če naj bo vključevanje mladih v lokalno in regionalno življenje uspešno, trajno in pomembno, potrebujemo več kot zgolj razvoj/prestrukturiranje političnih in/ali upravnih sistemov. Vsaka politika ali delovanje, zasnovano za spodbujanje vključevanja mladih, mora potekati v takem kulturnem okolju, ki spoštuje mlade in upošteva njihove različne potrebe, položaj in težnje. Vključevati mora tudi prvine zabave in užitka.

Načela

1. Vključevanje mladih v lokalno in regionalno življenje mora biti del celovite politike udeležbe državljanov v javnem življenju, kot je že zapisano v Priporočilu Odbora ministrov državam članicam o udeležbi državljanov v lokalnem javnem življenju, Priporočilo (2001) 19.

2. Lokalne in regionalne oblasti so prepričane, da morajo vse področne politike zajemati tudi razsežnost mladih. Zato so pripravljene upoštevati določila te listine in sprejeti različne oblike udeležbe mladih, ki bodo oblikovane ob posvetovanju in sodelovanju z mladimi in njihovimi predstavniki.

3. Načela in oblike udeležbe mladih, ki jih zagovarjamo v tej listini, se nanašajo na vse mlade brez zapostavljanja. Zato moramo posebno pozornost posvetiti spodbujanju vključevanja mladih iz odrinjenih delov družbe ter etničnih, narodnih, socialnih, spolnih, kulturnih, verskih in jezikovnih manjšin v lokalno in regionalno življenje.

Prvi del: Področne politike

Politika preživljanja prostega časa in družbeno-kulturnih dejavnosti

4. Lokalne in regionalne oblasti bodo podpirale organiziranje različnih družbeno-kulturnih dejavnosti, ki jih pripravljajo mladinske organizacije in zveze /servisne organizacije za mlade/, mladinske skupine in mladinski centri ter skupaj z družino, šolo in delom pomenijo enega od stebrov družbenega sozvočja v lokalni skupnosti ali regiji; ostajajo idealna pot za dejavno vključevanje mladih in uresničevanje mladinske politike na različnih področjih, kot so šport, kultura, obrt in trgovina, glasbena ustvarjalnost in izražanje, gledališče in umetnost, ter na širšem družbenem področju.

5. Da bi razvile lokalni in regionalni sektor mladinskih organizacij, se lokalne in regionalne oblasti zavezujejo, da bodo s pomočjo ustreznih ukrepov podpirale organizacije, ki usposablajo vodje mladinskih klubov in organizacij kot tudi socialne delavce ter igrajo pomembno vlogo v lokalnem in regionalnem življenju.

6. Lokalne in regionalne oblasti morajo spodbujati vse organizacije, da bodo podpirale dejavno udeležbo mladih tudi v njihovih organih.

Politika spodbujanja zaposlovanja mladih in zniževanja stopnje njihove brezposelnosti

7. Ekonomske in socialne razmere, s katerimi se spoprijemajo mladi, omejujejo njihovo zmožnost in pripravljenost za sodelovanje v lokalni skupnosti. Če so mladi brezposelni ali živijo v revščini, imajo manj volje, sredstev in družbene podpore za dejavno udeležbo v lokalnem in regionalnem življenju. Mladi, ki so brezposelni, imajo več možnosti, da so izključeni iz družbe. Zato morajo lokalne in regionalne oblasti oblikovati politiko za zmanjševanje njihove brezposelnosti.

8. Lokalne in regionalne oblasti morajo:

- i. ob posvetovanju z mladimi (vključno s tistimi, ki so brezposelni ali tvegajo, da to postanejo), lokalnimi delodajalci, trgovinskimi zvezami, izobraževalnimi ustanovami, zavodi za zaposlovanje ter z mladinskimi organizacijami razviti politike in programe z namenom ugotoviti vzroke za brezposelnost mladih in spodbujati zaposlitvene možnosti mladih;
- ii. ustanoviti lokalne centre za zaposlovanje, ki bi zagotovili posebno pomoč in podporo pri iskanju ustrezne in stalne zaposlitve za mlade. Mladi brezposelni imajo pravico, da sodelujejo pri upravljanju teh centrov, če tako želijo;
- iii. podpirati mlade pri ustanavljanju lastnih podjetij s sofinanciranjem in drugimi oblikami podpore (z dovoljenji, opremo, usposabljanjem, strokovnimi nasveti, ...);
- iv. spodbujati eksperimentiranje mladih na področju družbene ekonomije, njihove pobude za samopomoč ali kooperative v okviru skupnosti.

Stanovanjska politika in politika varovanja okolja ter ureditve prometnih povezav

9. Lokalne in regionalne oblasti se skupaj s predstavniki mladinskih organizacij zavezujejo, da bodo ustvarile razmere za razvoj politike urbanega okolja, ki bo temeljila na bolj povezanem in manj razdrobljenem življenjskem okolju ter bo spodbujala razvoj socialne interakcije in visoko kakovostnih javnih prostorov.

10. Lokalne in regionalne oblasti morajo dati prednost tistim stanovanjskim politikam in politikam urbanega okolja, ki vključujejo mlade ter združujejo lokalno in regionalno izvoljene predstavnike, finančnike, vodje zvez/organizacij in arhitekta. Njihova naloga je:

- i. sestaviti programe za bivanje v bolj harmoničnem okolju, ki bodo dobro vplivali na osebni razvoj in razvoj resnične medgeneracijske solidarnosti;
- ii. razviti konkretno politiko urbanega okolja, ki bo upoštevala družbeno in kulturno sožitje prebivalcev pri (pre)oblikovanju stanovanjskih programov.

11. Lokalne in regionalne oblasti se zavezujejo, da bodo (v tesnem sodelovanju s predstavniki mladinskih organizacij, organizacijami najemnikov in potrošnikov, nepridobitnimi stanovanjskimi organizacijami in socialnimi delavci) pospeševale razvoj obstoječih struktur socialne pomoči:

- i. lokalnih informacijskih centrov za reševanje stanovanjskih vprašanj mladih;
- ii. lokalnih shem (posojila z nizkimi obrestnimi merami ipd.), ki bi mladim omogočile lažji dostop do stanovanja.

12. Lahek dostop do javnih prevoznih sredstev, katerih glavni uporabniki so mladi, omogoča njihovo mobilnost. Ta je nepogrešljiva za vključevanje mladih v družbeno življenje in njihovo uživanje polnega državljanstva.

13. Mladi morajo torej sodelovati pri organizaciji javnega prevoza na lokalni in regionalni ravni. Najbolj ogroženim mladim morajo biti namenjeni posebni popusti.

14. Na podeželju sta mobilnost in prevoz nujno potrebna za kakovostno življenje, ne le za zagotovitev udeležbe v javnem življenju. Zato morajo lokalne in regionalne oblasti podpirati pobude za prevozne storitve (zasebne in javne, posamezne in kolektivne) ter povečati mobilnost na podeželju za skupine, kot so mladi, ki nimajo drugih prevoznih sredstev.

Politika izobraževanja in usposabljanja, ki spodbuja vključevanje mladih

15. Šola ni le ustanova, v kateri mladi preživijo velik del svojega življenja in pridobijo formalno izobrazbo, temveč tudi prostor, kjer se oblikujejo njihovi življenjski nazori in perspektive. Nujno je, da se mladi že med šolanjem učijo o udeležbi v javnem življenju in demokraciji ter da so predavanja o demokraciji, udeležbi v javnem življenju in državljanstvu dostopna in primerno porazdeljena. Šole morajo biti prostor, kjer mladi izkusijo dejansko demokracijo in je njihovo sodelovanje pri odločanju spodbujano, zaželeno in uspešno. Zato morajo:

- i. lokalne in regionalne oblasti dejavno podpreti vključenost mladih v šolsko življenje. Zagotoviti morajo finančna in druga sredstva, kot so prostori za sestanke, ki mladim omogočajo ustanovitev demokratičnih šolskih organizacij. Te organizacije naj bodo

neodvisne in samoupravne. Če tako želijo, naj imajo skupaj z učitelji in šolskimi oblastmi pravico do sodelovanja pri sprejemanju odločitev, ki se nanašajo na upravljanje šole;

- ii. če so lokalne in regionalne oblasti odgovorne za šolski učni program, se morajo pri njegovem oblikovanju vedno posvetovati s študenti in študentskimi zvezami/organizacijami. Prav tako morajo zagotoviti, da sta civilno in politično izobraževanje vključeni v šolski učni program ter so jima znotraj izobraževalnega programa za vse učence namenjena potrebna sredstva in pozornost.

Politika mobilnosti in izmenjav

16. Lokalne in regionalne oblasti morajo podpirati tiste organizacije in skupine, ki spodbujajo mobilnost mladih (delavcev, študentov, prostovoljcev, ...) s politiko izmenjav. Razviti morajo mrežo politik in zavedanja o "evropskem državljanstvu".

17. Lokalne in regionalne oblasti naj spodbujajo mlade, njihove organizacije in šole, da dejavno sodelujejo pri skupnih mednarodnih dejavnostih, vseh oblikah izmenjav in evropskih mrežah. Oblasti morajo biti pripravljene finančno podpirati te projekte in tako spodbujati učenje jezikov, medkulturno spoznavanje in izmenjavo izkušenj.

18. Mlade in/ali njihove predstavnike morajo vključiti v skupne odbore in druge organe, ki so odgovorni za te izmenjave.

Zdravstvena politika

19. Da bi spodbujali razvoj in izvajanje projektov, ki jih razvijajo mladi, ter s tem razvoj celostne zasnove zdravstvenega varstva in dinamiko življenja lokalne skupnosti, morajo lokalne in regionalne oblasti oblikovati institucionalno strukturo, ki bi omogočala posvetovanje med mladinskimi organizacijami, izvoljenimi predstavniki ter vsemi družbenimi in poklicnimi skupinami, ki se ukvarjajo z razvojem družbene blaginje in zdravstvenim varstvom.

20. Zasvojenost med mladimi s tobakom, alkoholom in drogami je vse pogostejša. Zato morajo lokalne in regionalne oblasti skupaj s predstavniki mladinskih organizacij, centri za obveščanje in svetovanje mladim ter zdravstvenimi službami sprejeti in predstaviti lokalne informacijske politike ter prostore za svetovanje. Uvesti morajo posebno izobraževanje za mlade socialne delavce, prostovoljce in vodje organizacij, ki se ukvarjajo z razvojem ali spodbujanjem preventivnih ukrepov in strategij za rehabilitacijo prizadetih ljudi.

21. Število spolno prenosljivih bolezni stalno raste. Zato se lokalne in regionalne oblasti zavezujejo, da bodo okrepile informacijske dejavnosti in preventivne ukrepe za mlade. S tem bodo okrepile duh solidarnosti in spodbujale medsebojne odnose, v katerih ni prostora za moralne obsodbe in družbeno izključenost posameznika. Mladi, predstavniki lokalnih mladinskih organizacij in predstavniki zdravstvenih služb naj tesno sodelujejo pri oblikovanju in izvajanju teh informacijskih dejavnosti in programov.

Politika enakih možnosti

22. Za zagotovitev najboljših možnosti za enakopravno zastopanost moških in žensk v lokalnih in regionalnih zadevah morajo lokalne in regionalne oblasti sprejeti potrebne ukrepe za lažji dostop mladih moških in žensk do pomembnih položajev v poklicnem življenju ter v lokalni in regionalni politiki.

23. V skladu s svojimi pristojnostmi morajo lokalne in regionalne oblasti spodbujati izobraževalno politiko enakosti med moškimi in ženskami vse od zgodnjega otroštva.

24. Za spodbujanje enakosti med ženskami in moškimi morajo lokalne in regionalne oblasti:

- i. oblikovati srednjeročni načrt, katerega cilj je preseganje neenakosti med mladimi moški in mladimi ženskami;
- ii. sprejeti in oceniti ukrepe, ki spodbujajo enake možnosti za dekleta in mlade ženske.

25. Za doseg tega cilja mora ta politika omogočiti dekletom in mladim ženskam:

- i. da pridobijo informacije o izobraževanju za pridobitev poklicnih kvalifikacij;
- ii. da se s pomočjo posebnih štipendij in izobraževalnih tečajev naučijo poklicnih veščin tudi za področja, ki so tradicionalno namenjena moškim;
- iii. da se na podlagi ženskih kvot usposablajo za vodenje javnih zadev, tako da so jim zaupane odgovornosti na najvišji ravni;
- iv. da predstavijo finančne ukrepe za socialne storitve, ki pomagajo dekletom in mladim ženskam.

Posebna politika za podeželje

26. Ob upoštevanju drugačnih potreb mladih na podeželju pri razvoju in oblikovanju različnih dejavnosti za spodbujanje udeležbe mladih morajo lokalne in regionalne oblasti:

- i. zagotoviti izobraževalno, zaposlitveno, stanovanjsko, prometno in druge področne politike, ki se nanašajo na posebne potrebe mladih, ki živijo na podeželju. Ti mladi ne bi smeli imeti ali pričakovati nižje ravni socialnih storitev kot tisti mladi, ki živijo v urbanih središčih;
- ii. mladinskim in drugim lokalnim organizacijam na podeželju zagotoviti finančno in drugo podporo. Te organizacije lahko spodbujajo družbeno in kulturno življenje v podeželskih skupnostih in so lahko za mlade pomemben socialni dejavnik. Mladinske in druge organizacije ne igrajo pomembne vloge le pri spodbujanju udeležbe mladih, ampak tudi pripomorejo h kakovosti življenja in pri spoprijemanju z vprašanji, kot je na primer izolacija na podeželju.

Posebna kulturna politika

27. Umetnost in kultura obstajata v oblikah, ki so raznovrstne in se stalno spreminjajo glede na okus, kraj in čas. Sta del pretekla, sedanje in prihodnje osebne in skupne dediščine, h kateri prispevajo uspešne generacije. Sta zrcalo vsake družbe. Pri tem kulturnem razvoju mladi s svojo kulturo in sposobnostjo za pobude, raziskovanje in novosti igrajo pomembno vlogo. Pomembno je, da jim omogočimo dostop do kulture v vseh njenih oblikah in da spodbujamo možnosti za ustvarjalnost tudi na novih področjih.

28. Lokalne in regionalne oblasti morajo v sodelovanju z mladimi in njihovimi organizacijami sprejeti take politike, ki jim bodo dovoljevale, da postanejo kulturni akterji z dostopom do znanja, dostopom do praktične kulture in ustvarjalnih dejavnosti, s prostori in uporabnimi metodami, oblikovanimi v ta namen.

Politika uravnoveženega razvoja in okolja

29. Ker se lokalne in regionalne oblasti spoprijemajo z vedno večjim onesnaževanjem okolja, morajo finančno podpirati izobraževalne projekte v šolah in organizacijah, da bi povečale zavedanje o okoljskih problemih.

30. Okoljevarstvena vprašanja zadevajo predvsem mlade, saj se bodo v prihodnosti spopadali s posledicami preteklih zmot. Lokalne in regionalne oblasti morajo podpirati dejavnosti in projekte, ki spodbujajo uravnovežen razvoj in varovanje okolja ter vključujejo mlade in njihove organizacije.

Politika boja proti nasilju in kriminalu

31. Zavedati se moramo, da so mladi pogosto žrtve kriminala in nasilja. Spoznati moramo, da je nujno, da najdemo ustrezen odgovor na nasilje in kriminal v sodobni družbi ter da mlade neposredno vključujemo v ta boj.

32. Lokalne in regionalne oblasti morajo:

- i. vključiti mlade v odbore za preprečevanje kriminala tam, kjer obstajajo;
- ii. sodelovati z mladimi, še posebej tistimi, ki so bili že vključeni v kriminal ali tvegajo, da bodo vanj vključeni;
- iii. z vsemi sredstvi boriti se proti rasističnemu nasilju;
- iv. boriti se proti vsakršnemu nasilju v šolah v sodelovanju z vsemi pomembnimi akterji, kot so šolske oblasti in policija, učitelji, starši in sami mladi;
- v. prispevati k oblikovanju mrež organizacij in projektov, ki podpirajo nenasilje in strpnost v šoli in zunaj nje;
- vi. narediti vse, kar lahko, da zaščitijo mlade pred spolnimi zlorabami in drugimi oblikami trpinčenja ter da zagotovijo ustrezne strukture za duševno in materialno podporo ter zaupno svetovanje žrtvam.

33. Z upoštevanjem omenjenega bodo lokalne in regionalne oblasti prispevale h graditvi okolja zaupanja in spoštovanja med mladimi in javnimi oblastmi, kot je na primer policija.

Politika nezapostavljanja

34. Lokalne in regionalne oblasti morajo dejavno spodbujati človekove pravice in ukrepe proti zapostavljanju manjšin (vključno z njihovimi mladimi člani) ali mladih z okvarami in drugih skupin, ki so lahko žrtve zapostavljanja. Spodbujati morajo razvoj večkulture skupnosti z vključevanjem manjšin ob upoštevanju njihovih drugačnih potreb in navad, kulture in življenjskega sloga.

35. V skladu s tem morajo lokalne in regionalne oblasti:

- i. sprejeti ali ponovno uveljaviti protidiskriminacijsko zakonodajo in zagotoviti vsem državljanom dostop do javnih mest, poklicnega usposabljanja, šolanja, stanovanja, kulturnih dejavnosti in drugih področij življenja. Uspeh bi moral biti nadzorovan in zagotovljen s skupnimi organi, ki jih sestavljajo predstavniki lokalnih vlad ter predstavniki manjšin in mladih;
- ii. spodbujati medverski dialog, večkulturnost, protirasistično in protidiskriminacijsko izobraževanje kot del šolskega učnega programa.

Politika spolnosti

36. V prehodu iz otroštva, ko so odvisni od staršev, šole, verske skupnosti in drugih "oblasti", v samostojno odraslo življenje se mladi srečujejo z različnimi vprašanji o svojih zasebnih razmerjih (znotraj družine ali ozkega kroga, z vrstniki, prijatelji ali partnerji). V zvezi z njihovo spolnostjo jim ni vedno lahko, tudi če tega niso pripravljene priznati. Nenehno se tudi srečujejo z brezbržnostjo do vprašanj, povezanih s spolnim zdravjem, in nezaupanjem do določenih oblik spolnega obnašanja.

37. Da bi mladim pomagali najti njihovo pot k zdravemu in polnemu življenju na tem področju, morajo lokalne in regionalne oblasti skupaj z starši, šolo in posebnimi organizacijami spodbujati in podpirati:

- i. posredno spolno izobraževanje v šolah;
- ii. organizacije in službe, ki zagotavljajo informacije o razmerjih, spolnih metodah in načrtovanju družine;
- iii. skupinsko delo vrstnikov na tem področju.

38. Mladi morajo biti dejavno vključeni v načrtovanje, izvajanje in ocenjevanje informacijskih in drugih služb, ki delujejo na tem področju.

Politika dostopa do pravic in zakonov

39. Družbe temeljijo na pravilih, ki jih morajo vsi spoštovati, če hočemo živeti skupaj. V demokratičnih družbah jih obravnavajo in sprejemajo predstavniki, ki jih izvolijo državljanji. Ta pravila so konkretno izražena zlasti v dokumentih, ki obravnavajo pravice in dolžnosti vseh.

40. Število takih dokumentov narašča in vse težje je, da jih posameznik pozna, spoštuje in deluje v skladu z njimi, kar povzroča neenakosti med državljanji. To najbolj prizadeva prav mlade.

41. Lokalne in regionalne oblasti morajo zagotoviti mladim dostop do njihovih pravic:

- i. z razvojem njihovega znanja skozi širjenje informacij v šolah, skupinah vrstnikov in informacijskih službah;
- ii. s sklicevanjem na njihove pravice ob pomoči služb, ustanovljenih prav za delo z mladimi, ki to želijo;
- iii. z dovoljevanjem mladim, da sodelujejo pri oblikovanju novih pravil.

Drugi del: Instrumenti za udeležbo mladih

42. Da bi resnično zagotovili sodelovanje mladih, je bila mladim predlagana vrsta instrumentov. To vključuje usposabljanje za udeležbo mladih, njihovo izobraževanje, zagotavljanje sredstev za komuniciranje, podpiranje njihovih projektov, priznavanje večjega pomena predanosti mladih skupnim zadevam in prostovoljnemu delu. Udeležba mladih je pomembna le tam, kjer je vloga mladih v političnih strankah, sindikatih in organizacijah cenjena ter kjer si prizadevajo za spodbujanje mladinskih organizacij med mladimi.

Usposabljanje za udeležbo mladih

43. Lokalne in regionalne oblasti morajo ob upoštevanju pomembne vloge šol zagotoviti šolsko okolje, ki podpira in usposablja za udeležbo mladih, ki izobražuje o človekovih pravicah in spodbuja neformalno učenje v šolah. Zagotoviti morajo tudi usposabljanje in podporo za sodelovanje mladih pri organizacijah in v lokalni skupnosti s spodbujanjem:

- i. poklicnega usposabljanja učiteljev in mladinskih delavcev za sodelovanje z mladimi;
- ii. vseh oblik sodelovanja ljudi v šolah;
- iii. programov civilnega izobraževanja v šolah;
- iv. vrstniškega izobraževanja, zagotavljanjem primernih prostorov in sredstev ter s podpiranjem izmenjave "dobrih praks".

Obveščanje mladih

44. Obveščanje je pogosto ključno za udeležbo in mladi imajo pravico do dostopa do informacij o možnostih in zadevah, povezanih z njimi. Ta pravica se v uradnih evropskih in nacionalnih dokumentih vse bolj priznava in ne le v lokalnem in regionalnem življenju.

45. Da bi sodelovali v dejavnostih in življenju v svojih skupnostih ali imeli koristi od služb, namenjenih njim, in priložnosti, jih morajo mladi poznati. Sodelovanje pri dejavnostih in projektih, ki so v njihovem interesu in jih sami organizirajo, so pogosto koraki pri spodbujanju večje vključenosti v skupnost, tudi v njeno politično življenje.

46. Lokalne in regionalne oblasti morajo podpirati in izboljševati obstoječe informacije in svetovalne center za mlade, da bi zagotovile ustrezno kakovost, ki jo zahtevajo mladi. Kjer takih centrov ni, morajo lokalne in regionalne oblasti spodbujati nastanek in ustrezno pomagati pri ustanovitvi informacijskih centrov za mlade s pomočjo obstoječe strukture, kot so na primer šole, mladinske službe in knjižnice. Izpeljani morajo biti posebni ukrepi, da bi zadovoljili potrebe po informacijah pri tistih skupinah mladih, ki imajo težave pri dostopu do informacij (jezikovne ovire, nimajo dostopa do medmrežja, ...).

47. Informacijski centri za mlade morajo prilagoditi določene poklicne standarde in načela. Javne oblasti morajo zagotoviti te standarde in spodbujati njihov nenehni razvoj, kadar je to mogoče, v skladu s sprejetimi nacionalnimi (regionalnimi) kakovostnimi merili in standardi. Mladi morajo

imeti možnost, da sodelujejo pri pripravi, izvajanju in ocenjevanju teh dejavnosti in dela mladinskih informacijskih centrov, in so predstavljeni v njihovih vladnih organih.

Spodbujanje udeležbe mladih z informacijsko in komunikacijsko tehnologijo

48. Informacijska in komunikacijska tehnologija lahko daje nove priložnosti za obveščanje mladih in omogoča njihovo sodelovanje. Uporablja se lahko za izmenjavo različnih informacij in zaradi svoje interaktivnosti spodbuja vključenost mladih. Lokalne in regionalne oblasti morajo to tehnologijo uporabljati pri svojih informacijskih politikah in politikah udeležbe, s tem da je dostop do nje omogočen vsem mladim, s čimer so mišljeni dostopni prostori in usposabljanje za uporabo teh novih orodij.

Spodbujanje vključenosti mladih v medijih

49. Medtem ko so mladi večinski uporabniki medijev, so lahko tudi akterji na tem področju, s tem ko se večajo možnosti, ki so jim dane za njihovo izražanje in sodelovanje pri oblikovanju informacij, ki nastajajo v medijih. Ko na svoj način obravnavajo različna vprašanja, omogočajo oblikovanje različnih in velikokrat bolj dosegljivih informacij za svoje vrstnike. To sodelovanje mladim tudi omogoča, da razumejo sestavo informacij in razvijejo potrebno kritičnost.

50. Lokalne in regionalne oblasti morajo torej podpirati oblikovanje in delovanje medijev (radio, televizija, pisni in elektronski časopisi, ...), ki jih razvijajo mladi in so namenjeni mladim, kot tudi ustrezne programe usposabljanja.

Spodbujanje mladih za prostovoljno delo in predanost skupnim vprašanjem

51. Mladi morajo imeti podporo za sodelovanje pri prostovoljnih dejavnostih. V času, ko so mladi vse bolj pod pritiskom, da jim kot posameznikom uspe pri izobraževanju in delu, je pomembno, da je prostovoljstvo primerno priznано. Lokalne in regionalne oblasti morajo:

- i. podpirati ustanavljanje prostovoljnih centrov in spodbujanje razvoja, ki podpira in spodbuja vključenost mladih v prostovoljne dejavnosti, kot so na primer informacijske in predstavitvene kampanje;
- ii. v sodelovanju z mladimi, prostovoljnimi organizacijami, izobraževalnimi in zaposlitvenimi ustanovami razviti sistem, ki priznava in ceni prostovoljno delo tudi v sistemu formalnega izobraževanja in pri zaposlovanju.

Podpiranje mladinskih projektov in pobud

52. Mladi s svojimi upi in željami izražajo zamisli, preoblikovane v projekte in dejavnosti, ki prinašajo koristi za vse. Če tem projektom namenimo dovolj podpore, lahko njihova uspešnost in neuspešnost mladim med odraščanjem pomagata razviti občutek za odgovornost in samostojnost. Lokalne in regionalne oblasti morajo zagotoviti izvajanje teh projektov, tako malih kot velikih. Omogočiti morajo, da pri njihovem izvajanju mladi sodelujejo s profesionalci ter imajo dostop do finančne, materialne in tehnične podpore.

Spodbujanje mladinskih organizacij

53. Mladinske organizacije so svojevrstne, saj je njihov glavni namen, da predstavljajo poglede mladih in so namenjene njihovim potrebam in interesom. So prostor, kjer se lahko mladi skupaj s sovrstniki učijo o udeležbi v javnem življenju ter si pridobivajo izkušnje o njenih možnostih in izzivih pri odločitvah in dejavnostih. To so lahko formalne organizacije ali neformalne skupine mladih ljudi. Pomembno je, da imajo mladi možnost, da se po lastni izbiri vključijo v mladinske organizacije v svoji skupnosti. Prav tako morajo imeti možnost, da ustanovijo svojo organizacijo, če tako želijo. Zato:

- i. morajo imeti lokalne in regionalne oblasti poseben proračun, namenjen izključno podpiranju mladinskih zvez, ki organizirajo dejavnosti mladih, jim zagotavljajo storitve, so glas mladih v skupnosti ali delujejo v njihovem imenu. Prednost morajo imeti organizacije, ki jih upravljajo mladi, so namenjene mladim in/ali uvajajo politike in sisteme za zagotovitev dejavnega vključevanja mladih;
- ii. morajo lokalne in regionalne oblasti v sodelovanju z mladimi in mladinskimi organizacijami oblikovati načela in sisteme odločanja Sveta Evrope na političnih področjih, pomembnih za mlade. Kadar je tako sovodenje vpeljeno, morajo biti mladi in mladinske organizacije spoštovani in obravnavani kot polnopravni partnerji. Imeti morajo tudi možnost, da ne sodelujejo.

Udeležba mladih v nevladnih organizacijah in političnih strankah

54. Vpliven, neodvisen in dejaven nevladni sektor je nujni sestavni del vsake resnično demokratične družbe. Pomembno je, da so tudi drugi deli civilne družbe, kot so politične stranke, močni in dejavni na lokalni in regionalni ravni. Vključenost v demokratično življenje vsake države, regije ali lokalne skupnosti pomeni več kot le udeležbo na volitvah. Sodelovanje pri nevladnih organizacijah in političnih strankah pomaga državljanom, da stalno dejavno sodelujejo ter imajo vpliv pri odločitvah in dejavnostih. Mladi morajo imeti podporo pri vključevanju v različne organizacije v svojih skupnostih.

55. Lokalne in regionalne oblasti morajo nevladnim organizacijam, ki spodbujajo udeležbo mladih pri njihovem delovanju in demokratičnem sprejemanju odločitev, zagotoviti finančna in druga sredstva.

56. Lokalne in regionalne oblasti morajo v sodelovanju s političnimi strankami na nestrankarski način spodbujati vključevanje mladih v sistem političnih strank. Podpirati morajo posebne ukrepe, kot je na primer usposabljanje.

Tretji del: Institucionalizacija udeležbe mladih pri lokalnih in regionalnih zadevah

57. Da bi lahko uresničili področne politike, kot so opredeljene v prvem delu, morajo lokalne in regionalne oblasti vpeljati ustrezne strukture, ki mladim omogočajo sodelovanje pri odločitvah in razpravah, ki se nanašajo nanje.

58. Glede na raven, na kateri delujejo, imajo te strukture različno obliko. Delujejo lahko na vasi, v mestu, urbani soseski v mestu in celo v regiji. Ustvariti morajo razmere za odkrit dialog med mladimi ter lokalnimi in regionalnimi oblastmi. Mladim in njihovim predstavnikom morajo

omogočiti, da so enakovredni akterji pri politikah, ki se nanašajo nanje. Te strukture morajo biti predstavniške in stalne. Ukvarjati se morajo z vsemi zadevami, za katere mladi izrazijo zanimanje. Lahko se ustanovi začasna struktura za razpravo o posebnih primerih. Dobro je, da se občasno kombinirajo različne oblike.

Mladinski sveti, mladinski parlamenti, mladi forumi

59. Učinkovita udeležba mladih v lokalnih in regionalnih zadevah mora temeljiti na njihovem zavedanju družbenih in kulturnih sprememb, ki se dogajajo v skupnosti. Zahteva stalno predstavniško strukturo, kot so na primer mladinski svet, mladinski parlament ali forum mladih.

60. Taka struktura je lahko sestavljena na podlagi volitev, imenovanja znotraj organizacij mladih in/ali na prostovoljni podlagi. Njihova sestava mora izražati sestavo skupnosti.

61. Mladi morajo prevzeti odgovornost za projekte in imeti dejavno vlogo pri politikah, povezanih z njimi. V ta namen morajo lokalne in regionalne oblasti ustvariti strukturo podpore dejavni udeležbi mladih.

62. Te strukture so prostor, kjer mladi svobodno izražajo svojo zaskrbljenost, še zlasti tisto, povezano z oblastmi, in imajo možnost, da jim dajejo predloge. Vprašanja, ki nastajajo, lahko kažejo na tista, omenjena v prvem delu te listine.

63. Te strukture:

- i. so lahko forum za svobodno izražanje mladih o njihovi zaskrbljenosti, povezani med drugim s predlogi in politikami oblasti;
- ii. mladim omogočajo, da dajejo predloge lokalnim in regionalnim oblastem;
- iii. omogočajo oblastem, da se posvetujejo z mladimi o posebnih vprašanjih;
- iv. so forum, kjer se razvijajo, nadzorujejo in ocenjujejo projekti, v katere so vključeni mladi;
- v. so forum, ki omogoča posvetovanje z mladinskimi organizacijami in zvezami;
- vi. omogočajo sodelovanje mladih z drugimi posvetovalnimi organi lokalnih in regionalnih oblasti.

64. Take strukture mladim omogočajo usposabljanje za demokratično življenje in upravljanje javnih zadev, s tem ko jim je dana možnost, da spregovorijo o vprašanjih, s katerimi se srečujejo, in ukrepajo v zvezi z njimi.

65. Mlade moramo spodbujati, da sodelujejo v takih strukturah in dejavnostih, ki potekajo v njihovem okviru. S tem razvijamo njihove sposobnosti, da se učijo načel demokratičnega državljanstva in sodelujejo pri njihovem uresničevanju. Še posebej za mlade, ki so pobudniki projektov in dialoga z oblastmi, te strukture pomenijo usposabljanje za demokratično vodenje.

66. Koristi od večje učinkovitosti, ki jo lahko prinese sodelovanje mladih v teh strukturah, morajo imeti tako lokalne in regionalne oblasti kot mladi. Mlade je treba spodbujati, da

uresničujejo svoje civilne pravice, kot je pravica do sodelovanja na volitvah in pri drugih oblikah glasovanja, vključno z referendumom.

Podpora strukturam za udeležbo mladih

67. Da bi strukture udeležbe mladih učinkovito delovale, pa naj so formalne ali neformalne, so potrebna sredstva in podpora. Za nemoteno in učinkovito delovanje morajo lokalne in regionalne oblasti zagotoviti prostore, finančna sredstva in materialno podporo. Zagotovitev teh sredstev pa tem strukturam ne preprečuje, da bi pridobile dodatna sredstva iz drugih virov, kot so zasebne donacije.

68. Lokalne in regionalne oblasti morajo tem strukturam zagotoviti podporo. Zato morajo imenovati poroka, osebo ali skupino oseb, na katero se lahko, kadar je to potrebno, obrnejo in ki spremlja izvajanje teh ukrepov.

69. Taka oseba ali skupina oseb mora biti neodvisna od politične strukture in strukture udeležbe mladih. Imenovanje mora biti sporazumno.

70. Naloge te osebe ali skupine oseb so med drugim:

- i. da je posrednik med mladimi in izvoljenimi predstavniki lokalnih in regionalnih oblasti pri vprašanjih, ki nastajajo na eni ali drugi strani;
- ii. da je zagovornik mladih nasproti lokalnim in regionalnim oblastem v napetih situacijah;
- iii. da z njeno pomočjo lokalne in regionalne oblasti komunicirajo z mladimi;
- iv. da pripravlja redna poročila o namerah mladih ter lokalnih in regionalnih oblasti, v katerih oceni raven sodelovanja mladih v lokalnem in regionalnem življenju, na primer z izvajanjem projektov, vključenostjo v strukture udeležbe mladih in učinki njihove udeležbe.